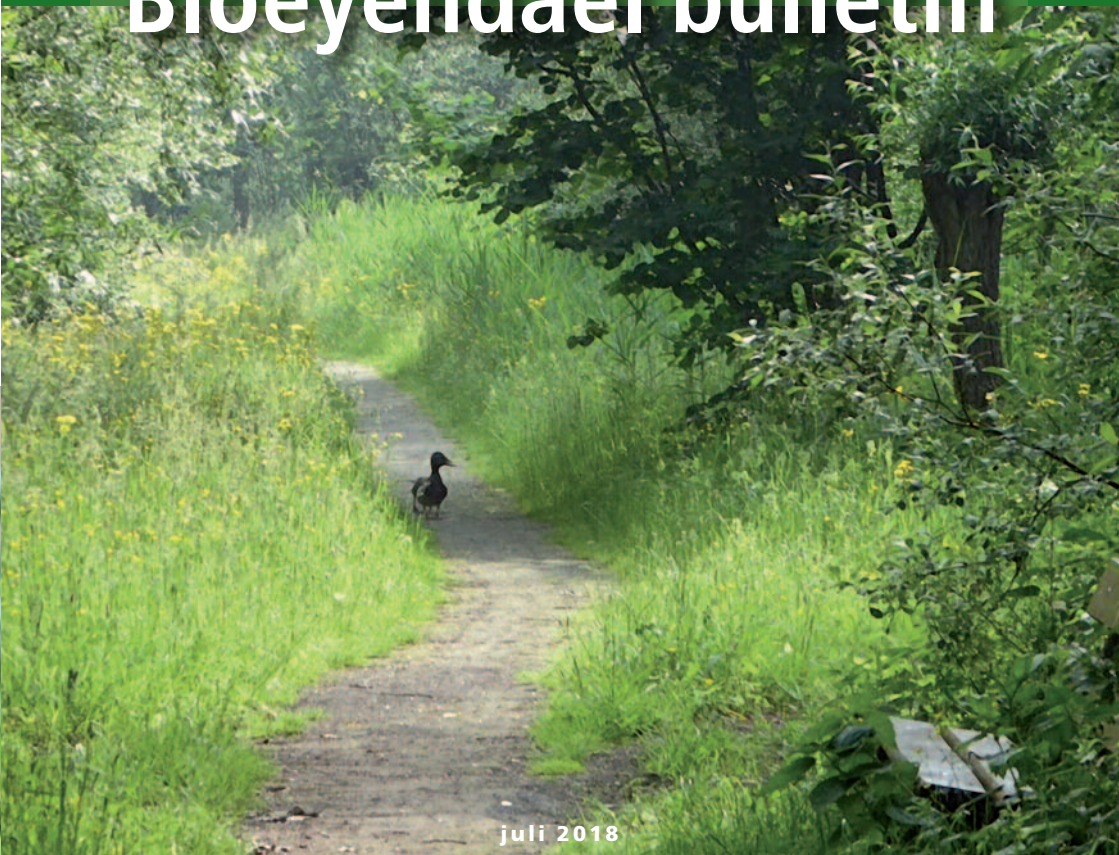

Bloeyendael bulletin

juli 2018

Herstelplan schade door storm-vloed

Nieuw leven in en om het park

Rondleiding Sandwijck

Jongens van de Anthoniestraat

Baggeren in Bloeyendael

Grote beurt amfibieënpool

Honden aan de lijn

Het jaar van de hond....aan de lijn

Laatst wandelde ik door Bloeyendaël, het was warm, de lucht was vol van geuren en stuifmeel, de paden lagen er prachtig bij voor de wandelaars en hun viervoeters. Toen ik daar zo liep viel me iets op, ik wist niet wat het was maar na nog een rondje om het grote veld wist ik het opeens: er lag helemaal geen afval, alle honden waren aangelijnd, geen spoor van graffiti op de borden, maar wel van een das... Ik schrok ervan, waardoor ik wakker werd en me de droom realiseerde. De sporen van de das in de heemtuin bleken helaas de sporen van een hond. Toch blijf ik graag dromen, want soms worden dromen waar, zoals onlangs weer bleek bij het vernieuwen van de slangenbroedhoop. In dit bulletin kunt u meer lezen over onze (gevederde) fauna, het herstel van de padenpoel en over het succes van de legfels van de ringslang.

Inmiddels zijn de paden weer keurig hersteld en is de drainage verbeterd met dank aan de gemeente Utrecht. Bovendien hebben we honden aan de lijn bordjes geplaatst waardoor hondenbezitters "er niet meer omheen kunnen". Verderop leest u hierover meer. We zijn bijzonder blij met de nieuwe vitrinekast bij het paviljoen, die Aaron van Randeraad niet alleen heeft gemaakt maar ook geschonken, waarvoor wij zeer dankbaar zijn.

In dit bulletin het eerste deel over de voorbereidingen voor de geplande baggerwerkzaamheden, die nu eenmaal noodzakelijk zijn om de watergangen in ons park op diepte te houden. En u vindt een mooi interview met de gebroeders van Impelen, onze natuurkrachtpatser. Op de vrijwilligersdag 23 juni bezoeken we Thijsse's Hof in Bloemendaal, een heemtuin die ter gelegenheid van de 60ste verjaardag van Thijsse werd aangelegd. Een verslag van die dag kunt lezen in het volgende bulletin.

REDACTIE

Jan Heijmans, Paul Brassé

FOTOGRAFIE

Paul Brassé, Jan Heijmans en Ton Rennen

VORMGEVING

KM Grafisch Werk, Utrecht

DRUK

ws Media Groep, Zaltbommel

LOGO

Illustratie Dick Bruna © copyright Mercis bv, 1991

Ons park staat nu letterlijk in bloei, de gevlekte rietorchis staat fier in de heemtuin. En over ruim een maand is het weer zover en zullen we met elkaar gaan hooien. Kortom ik hoop u weer te zien in het park bij een van de open dagen, tijdens het hooien of gewoon bij een (dromerige) wandeling.

Mirjam Steinbuch, voorzitter

Herstelplan van schade door storm-vloed

In het vorige bulletin hebben we bericht over de schade die in het park was ontstaan als gevolg van de storm van 18 januari. Inmiddels zijn de beschadigde paden hersteld, en is een plan ingediend om de plek des onheils opnieuw te beplanten.

Droge voeten

Door de overstroming was een deel van de paden beschadigd. Ook op andere plekken was achterstallig onderhoud ontstaan en werden paden na regenval modderig. Het Biltse Griftpad stroomde dan zelfs op één plek over. Daar werden wandelaars gedwongen een omweg te maken, dan wel deze hindernis met gebruik van takken en stenen te nemen, op het gevaar af natte voeten te halen.

Tijdens een inspectieronde samen met de gemeente en een aannemer werd beoordeeld en gemarkeerd waar herstel nodig was. Eind maart ging de aannemer met een kleine kraan aan de slag. Bij de verdwenen abeel was van het oude pad niets meer te zien, en moest het pad opnieuw uitgezet worden. Met aangevoerd ternair zand werd het uitgediept tracé afgedekt en geëgaliseerd. Onder het pad langs de Grift werd een drainagebuis gelegd. Binnen een week was de klus geklaard, en konden wandelaars weer ongestoord van

alle paden gebruik maken, net voor het wandelseizoen.

Herstel bosrand

Op de plaats waar de grauwe abeel ter aarde stortte, is een open ruimte ontstaan aan de bosrand, waardoor de takkenril zichtbaar is. Die plek is inmiddels door brandnetels en ander laag groen bedekt. Onze coördinator beheer heeft een plan gemaakt voor herbeplanting van dit deel met bomen en struiken, waaronder een 15 tal bomen (mét kluit). Dat plan is inmiddels ingediend ter subsidiering uit het Leefbaarheidsbudget. In het najaar zal de gemeente de bomen en struiken onder onze supervisie gaan inplanten.

Paul Brassé

Nieuw leven in en om het park

Het gaat goed met de (avi)fauna in Bloeyendael. Bewijzen daarvan vliegen en kruipen er rond in het park.

Broedsucces

In december hebben enkele vrijwilligers alle 50 nestkasten schoongemaakt. De meeste kasten zijn bedoeld voor kool- en pimpelmezen. Eenmaal betrapten we een paartje muizen dat via een nabij hangende tak een nestkast had gekraakt. In een andere kast waren hoor-naars ingetrokken, die aan de binnenzijde een wonderlijk ratenstelsel hadden gebouwd.

Op drie na vonden we in alle kasten de restanten van een nest. Bij een gemiddelde van 9-10 eieren in de mezenkasten zijn vorig jaar dus meer dan 400 jonge mezen uitgevlogen. Datzelfde is in de meimaand opnieuw gebeurd. En dan hebben we nog niet de jongen meegeteld die uit een tweede legsel zijn gekomen.

Slangenbroedhoop

Bij het vernieuwen van de slangenbroedhoop op 1 april troffen we resten aan van bijna 200 ringslangeieren, een ongekend succes. Dit is het derde jaar op rij dat we eierkapsels aantreffen. Het eerste jaar waren we tevreden met 16 kapsels, vorig jaar vonden we er 55, viermaal zoveel. Zou deze trend zich voortzetten dan moeten de ringslangen in de

ze maanden rond de 800 eieren in de broedhoop leggen! Hoewel wij weinig van de slangen merken, blijkt dat een paar vissers aan de Grift de *Natrix Natrix* regelmatig zien in voorjaar en zomer.

Slechtvalk: eenoudergezin?

Opnieuw brengt de slechtvalk kiekens groot. Vorig jaar zijn er twee jongen uitgevlogen. Dit jaar begon het paar optimistisch met vier eieren, maar aan het einde van de rit zijn er twee jongen over, die hoofdzakelijk door hun moeder worden gevoed. Op het menu staan vooral duiven, en aan het aantal ringen te zien in de nestkast zijn het vooral postduiven.

Paul Brassé

Imponerend Sandwijck!

Zaterdag 12 mei waren we met een kleine twintig vrijwilligers en donateurs op bezoek bij onze burens. Al geruime tijd hebben we werkcontacten met de Werkgroep Sandwijck, die actief is op het gelijknamig landgoed van ca 60 ha aan de Utrechtseweg in De Bilt. Hoogste tijd om eens nader kennis te maken.

Tijdens een uitgebreide rondleiding doorkruisten we het gevarieerde landgoed met bossen, weides, boomgaard, akker, landhuis en andere gebouwen. Eind 18e eeuw werd het aangelegd als onderdeel van de Stichtse Lustwarande en het bleef tot 1963 in particulier bezit. De Werkgroep werd in 1984 opgericht om het toen verwaar-

loosde landgoed aan te pakken. Sinds 1989 is het Utrechts Landschap eigenaar en daarmee is de toekomst als natuurgebied veilig gesteld.

In overleg met Utrechts Landschap voert de Werkgroep het dagelijkse beheer. Elke zaterdag zijn zo'n vijftien vrijwilligers in de weer en ook door de week worden klussen uitgevoerd. Geleidelijk aan is het landgoed weer in zijn glorie hersteld en valt er volop te genieten van flora en fauna. Een grote variatie van bomen, waaronder ginkgo en mammoetboom, maar ook bijzondere stinzenplanten en kruiden. Tijdens ons bezoek liet een ree zich even zien en we zagen indrukwekkende graafsporen van dassen. Ringslangen zijn ook regelmatig te zien en op bloemrijke graslanden graast sinds een paar jaar een kleine kudde van brandrode koeien, een tot voor kort met uitsterven bedreigd ras.

De contacten met de Werkgroep zijn met de excursie flink aangehaald en er ligt ook een uitnodiging voor een tegenbezoek. Deelnemers die Sandwijck nog niet kenden, gaan er vast nog eens wandelen, hemelsbreed ligt het maar 1 km verwijderd van Bloeyendael!

Verdere informatie over Sandwijck:
www.utrechtslandschap.nl/natuurgebieden/landgoed-sandwijck

Ton Rennen

Jongens van de

In de jaren vijftig woonde het gezin Van Impelen, vijf zonen en een dochter aan de Antoniestraat, vlakbij de Rode Brug. Bij de naburige waterzuiveringsinstallatie kon vader Van Impelen een stuk grond huren. Hij maakte er een flinke moestuin van, met vier varkens, kal-koenen en een legertje konijnen. Vader was aanvankelijk slager, later werkte hij bij de algemene dienst van het AZU. Alle gezinsleden hadden hun taken op deze 'stadsboerderij'. Bij Tom (1948) ging dat met veel enthousiasme. Zijn jongere broer Cor (1953) liep minder over van vreugde. Hij zag het vooral als corvee. De broers konden niet bevroeden dat het leven aan de Antoniestraat hen zou vormen voor het leven. Buiten zijn, de natuur en fysieke arbeid is nog steeds de brandstof van hun bestaan.

Maar liefst vier kinderen kozen voor de zorg. Tom, Cor en een derde broer werden verpleegkundige en hun enige zuster ging de kraamzorg in. Cor maakte van de militaire dienstplicht een deugd door beroeps te worden bij de geneeskundige dienst. Hij doorliep tal van verpleegkundige opleidingen. Begonnen in de laagste rangen sloot hij zijn carrière af als Hoofd Verpleging van het Centraal Militair Hospitaal in Utrecht in de rang van (groot)-majoor. Tijdens zijn loopbaan werd hij vier maal uitgezonden naar Bosnië, een

Cor doet een jaar of vier mee als vrijwilliger in het park, hij werkt graag samen met anderen. Het inspireert hem. In zijn woonplaats IJsselstein heeft hij samen met de buurt een boomgaard geadopteerd. En hij heeft er ook een volkstuin.

periode die zijn sporen nagelaten heeft. Evenals Tom is hij met pensioen.

Tom zocht het in eerste instantie in een studie landbouwtechnologie. Maar helaas bleek dat een opleiding zonder baangarantie. Via zijn vader had hij een weekendbaantje bij het AZU. Een kennis hielp hem de brug over naar de opleiding voor verpleegkundige. Tom was al 24 toen hij eraan begon. Hij ontwikkelde zich tot een allround Intensive Care ver-

Anthoniestraat

Tom is al vele jaren vrijwilliger bij Bloeyendael. Het begon bij de imkerij van Theo de Ronde. Van het een kwam het ander en Tom is nu meestal present op de vrijwilligersdagen. Ook is hij zelfstandig imker geworden met o.m. kasten achter zijn huis.

pleegkundige en heeft tot aan zijn pensioen in het AZU, later UMC, gewerkt. Op de werkvloer kwamen de broers elkaar nog weleens tegen. Er verbleven regelmatig (zwaar)gewonde militairen in het UMC.

Tom is de Anthoniestraat het meest trouw gebleven. Na zijn vader heeft hij de grond nog vele jaren bewerkt. Hij woont in een prachtig oud pand aan de Abstederdijk.

Achter het huis is een grote tuin, die grenst aan een volkstuincomplex. Een groene oase met fruitbomen en een kippenhok. Tom hakt graag hout, veel hout. In Bloeyendael kennen we hem van zijn fietskar beladen met blokken hout. Ze gaan de houtkachel in. Een passie die hij deelt met zijn broer, die speelt ook graag met vuur. Samen hebben ze al heel wat bomen gerooid en kort gemaakt. Dat is hard werken, maar dat doen ze graag. Ook moet je goed van elkaar op aan kunnen en dat kunnen ze. Het samenwerken is voor de broers ook een vorm van communicatie. Het brengt hen dicht bij elkaar. En ze zijn sportief. Tom was een geducht judoka. Hij bracht het tot de zwarte band. Cor is een (langeafstand) loper, die ooit hoge ogen gooide bij de militaire kampioenschappen.

De broers zijn beiden geïnteresseerd in ambachtelijk werk. Zo is Tom zich al enkele jaren aan het bekwamen als mandenmaker. En Cor doet aan beeldhouwen en boetseert 'koppen', mensenhoofden, samen met zijn schoonzuster Greet, de vrouw van Tom.

Tenslotte: Mocht u, als fietser of wandelaar verlegen zitten om een overnachtingsplaats. Tom staat vermeld in de gids van Vrienden op de Fiets.

Jan Heijmans

Baggeren in Bloeyendael

Komend najaar zal er in het park gebaggerd gaan worden. Baggeren is een noodzakelijk kwaad. Het waterschap stelt eisen aan watergangen vanwege de capaciteit van waterafvoer, maar ook de natuur zelf is gebaat bij schone en diepe sloten. Het is in Bloeyendael twaalf jaar geleden dat er is gebaggerd.

In februari heeft het bestuur een constructief overleg gehad met de gemeente en de aannemer, waarin allerlei standpunten zijn gedeeld en afspraken zijn gemaakt. Een van de eerste gevolgen van dit overleg is geweest dat enkele vrijwilligers de watergangen schoon en bereikbaar hebben gemaakt. Ze hebben een aantal boomstammen uit het water gehaald en veel (extreem) overhangend groen verwijderd; deze werkzaamheden zijn vóór het broedseizoen afgerond. Tientallen kuub hout en groenafval is vervolgens afgevoerd door de gemeente; een aantal boomstammen bleef achter in het park om weer opgenomen te worden in de natuurkringloop.

Het baggeren, dat gepland staat voor het najaar, zal overlast gaan geven in het park. Er zal op een tiental plekken een werkplek bij het water ingericht worden. Het groot materieel verplaatst zich via rijplaten naar de werkplekken om de bodemstructuur zo min mogelijk te verstoren. Vanwege de aanwezigheid van

groot materieel zullen er afwisselend wandelpaden worden afgesloten.

Voordat alle werkzaamheden starten, zullen de vissen uit het water weggevangen gaan worden, dit valt onder de zorgplicht die de eigenaar van het water voor flora en fauna heeft. De ecooloog van de aannemer zal daar toezicht op houden. Ook zullen zoveel mogelijk Amerikaanse rivierkreeften weggevangen worden. Deze soort hebben wij liever niet in het park (zie ook het artikel van Theo de Ronde hierover in het bulletin van november 2017).

Wij en de ecooloog van de aannemer zullen er nauwlettend op toezien dat er zo min mogelijk verstoring van flora en fauna plaats zal vinden (denk aan wateroevers, amfibieën en de waterlelies).

Er zal geen depot in Bloeyendael ingericht worden; de bagger zal elders uitlekken en vervolgens worden afgevoerd naar de veenweidegebieden ten westen van Utrecht (omgeving Harmelen). Overigens zitten de volkstuinten in dezelfde baggeronde als het park.

Het baggeren in de heemtuin zal handmatig gebeuren, omdat de aannemer met zijn materiaal hier niet uit de voeten kan. Dirk (u weet wel... de paardenman) zal met zijn baggerbeugel aan het werk gaan, zoals hij in de afgelopen maand ook de paddenpoel heeft gedaan.

Hans Schriever en Ineke Blijleven

Grote beurt amfibieënpool

De amfibieënpool in Bloeyendael westelijk gelegen van het volkstuintcomplex ATV Het Stadion is in het voorjaar van 2009 aangelegd. Dit voorjaar was de pool hard aan een opknapbeurt toe. De grote lisdodde had een flink deel van de pool overwoekerd en ook het riet had te veel ruimte voor zich opgeëist. Voor de ontwikkeling en een goede overlevingskans is voldoende beplanting zowel onder water als op de oever van groot belang. Maar het dichtgroeien van de pool en het ondieper worden en verlanden moet worden tegengegaan.

Dit voorjaar heeft een aantal vrijwilligers de zware klus op zich genomen en alle grote lisdodden verwijderd en het riet enigszins beperkt, opdat er weer meer ruimte is voor een gevarieerde plantengroei en meer zonlicht in het water. Daarvoor is het beschermhek tegen de inloop van honden, eenden en reigers tijdelijk weg-

gehaald. Zo goed en kwaad als het ging is ook alle opslag van bomen zoals elzen en wilgen naast de pool verwijderd voor het terugbrengen van zonlicht. Boer Dirk heeft met een baggerbeugel de bagger handmatig verwijderd om de vereiste minimale waterdiepte van 100 centimeter te herstellen.

Na deze grote beurt is de geschikte voortplantingsplek weer beschikbaar voor kikkers, padden en watersalamanders. De omgeving van een amfibieënpool, soms nog paddenpool genoemd is beschermd. Vriendelijk verzoek, loop niet naar de pool om te kijken, daar is weinig specifiek te zien en zeker niet in het water. Wel wordt er veel vertrapt, niet in het minst de jonge amfibieën die in de zomer aan land komen en ongezien in gras of kuiltjes het leven laten onder de voeten van (zogenaamde?) natuurliefhebbers.

Theo de Ronde

Honden aan de lijn

De grootste vorm van overlast in het park zijn loslopende honden. Om dat tegen te gaan hebben we de afgelopen maanden bij het begin van de paden paaltjes geplaatst met een niet mis te verstane tekst: honden aan de lijn. Ze staan op ooghoogte van de hond, dus die zou het ook moeten kunnen lezen.

Er komen meerdere vormen van overlast voor, zoals fietsen in het park, het verlaten van de paden en het plukken van planten en bloemen. Een enkele keer moeten we een tent weghalen uit een bossage. Ook wordt het park – doorgaans bij of na schemering – als HOP gebruikt, afkorting voor homo-ontmoetings-plek.

Wangedrag

Overdag zijn loslopende honden echter het grootste obstakel. Natuurlijk zijn er honden die onaangeliend keurig voor of achter hun baasje op het pad lopen. Maar ook viervoeters die door grasvelden, bosjes, rietkragen en akkers struinen, die achter konijnen of vogels aan gaan, of achter het geurspoor van andere zoogdieren die in het park verblijven, zoals wezel en boommarter. Niet alleen kunnen ze (zeldzamere) planten vertrappen, ze veroorzaken onrust onder dieren en (broedende) vogels. Ze vergallen ook het plezier van (jonge) bezoekers die bang zijn voor loslopende hon-

den. Er zijn honden die gaten graven, die weer gevaar kunnen opleveren voor de paarden die we tijdens het hooien gebruiken.

Op sommige dagen delen we folders en bulletins uit aan parkbezoekers, waaronder een flyer met de redenen waarom honden aan de lijn moeten lopen. Verder krijgen we regelmatig bezoek van BOA's (buitengewoon opsporingsambtenaren) die door het park fietsen en bekeuringen uitdelen tot € 90 (exclusief BTW).

Het voorlopige sluitstuk van de maatregelen zijn de genoemde paaltjes met hun kenmerkende lichtblauwe schildjes. Een grondboor was nodig om de gaten te maken waar de palen in geplaatst konden worden. We hopen dat dit het laatste soort paaltjes/bordjes zijn die we tegen overlast hoeven te plaatsen.

Paul Brassé

Crematoriumfaciliteit op begraafplaats St. Barbara

De begraafplaats heeft uitgewerkte plannen voor een klein crematorium, dat moet komen te staan aan de oever van de Grift, voordat die links afslaait naar Bloeyendael onder de Waterlinieweg door. Er zouden maximaal 2 crematies per dag kunnen plaatsvinden. De omwonenden van de begraafplaats vrezen voor extra overlast, vooral van parkerende auto's. De gemeente heeft onlangs een vergunning verleend voor een parkeerplaats aan de Prinsesselaan voor 34 auto's.

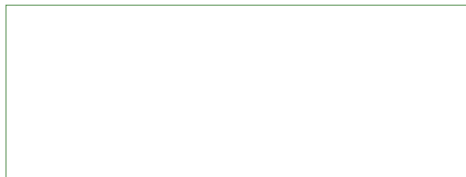

Nieuwe vitrinekast bij ingang heemtuin. Geschonken door Aaron van Randeraad

Bloeyendael heeft een nieuw adres:
Archimedeslaan 1
3584 BA Utrecht

ACTIVITEITEN ZOMER 2018

ACTIVITEIT	DATUM	TIJD
Open huis en heemtuin	Dinsdag 3 juli	12.00 – 14.00
Zomerhooien	Zaterdag 7 juli	10.00 – 16.00
Zomeravondhooien	Di/wo/do 10-12 juli	19.00 – 21.00
Zomerhooien	Zaterdag 14 juli	10.00 – 16.00
Open Zondag	Zondag 12 augustus	13.00 – 17.00
Afhalen graanakker	Zaterdag 18 augustus	10.00 – 16.00
Open huis en heemtuin	Dinsdag 4 september	12.00 – 14.00
Open Zondag	Zondag 9 september	13.00 – 17.00
Nazomerhooien	Zaterdag 22 september	10.00 – 16.00
Nazomerhooien	Zaterdag 29 september	10.00 – 16.00

Stichting Bloeyendael
Archimedeslaan 1
3584 BA Utrecht
www.bloeyendael.nl
NL74 INGB 0003 4466 50
Tel. 06 4500 5700